

Panun rakinoita

Olympiakuumetta,

vai oliko se nyt olympialaiskuumetta — tästä klassillisesta sanastahan käytiin jokin aika sitten asiantuntijain kesken paperisota Helsingin lehdissä — on yhtäkkiä ilmennyt henkisenkin kulttuurin rintamalla. Melkeinpä kuin salama kirkaalta taivaalta lennähti Lontoosta uutinen, joka tiesi kertoa, että suomalaisen sekä runoilijan että arkkitehdin osaksi hopeamitali ja toisen arkkitehdin osaksi pronssimitali, minä lisäksi suomalainen kirjailija ja säveltäjä vjellä saivat kunniamaininnan. Nimet Aale Tynni, Yrjö Lindegren, Kalervo Tuukkanen, Ilmari Niemeläinen ja heidän rinnallaan vielä Heikki Asunta ja Einar Englund kävivät yhtäkkiä tutunomaisiksi kaikelle kansalle, koska ne painettiin suurten ja pienten lehtien etusivuilla paksuin mustin kirjaimin, heidän kuvansa julkaistiin, heidän henkilötietonsa kaivettiin aikalaiskirjoista ja matrikkeleista.

Mika Valtari kirjoitti kerran ilkkurisen näytelmän "Kuriton sukupolvi", jota näyteltiin kauan Kansallisessa. Muistan kuinka silloin urheiluhullu toimittaja säpsähti — se koira äläh-

tää. . . —, kun Valtari siinä pani päivälehden juhlimaan kaksipalstaisella etusivuotsikolla kaksikymmenvuotiaan urheilijan (jolla maine lisäksi oli nousut tukkaan) kahden minutin rikkomista kahdeksallasadalla metrillä kun taas sama lehti tiesi samanpäivän numerossaan kertoa miinusuutisena jonkun palstan alapäässä huomattavasta tieteellisestä keksinnöstä tai yleensä saavutuksesta, johonka eräs tutkija — urheilijamme isä — kahdenkymmenen vuoden uurastuksen jälkeen oli päätenyt. No, onhan sotien jälkeen sentään lehdissämme viisastuttukin ja henkillekin kulttuurille varataan etusivupalstoja ja kuvia, mutta tuskin vieläkään asiat aivan suhteissa ovat, sen taitaa yleisön sensationlääkää tehdä mahdollottomaksi. Tuli vain mieleeni! Nyt voimme olla varmoja, että ainakin edustajien nimet ja saavutukset yöpyvät suuremmin yleisön mieleen, kun ne mainitaan olympialaisten mitalien yhteydessä. Sanon tämän pahaa tarkoittamatta.

Moni meistä kyllä tiesi, ketkä suomalaiset valittiin Lontooseen maataan edustamaan, mutta luulen, että ns. kulttuuripalstojen petiittisellaiset suh-

tautuivat varsin häveliäästi odotettavissa olevaan verrattuna urheilupalstojen vastaaviin nikkareihin. Olihan meillä "tällä alalla toistaiseksi vain yksi ainoa kultamitalityö, Urho Karhumäki-vainajan romaani "Avoventeen" (1936) — myös filminä tunnettu. Se on hyvä romaani, urheiluaiheistamme eturiviin kuuluvia, ja tekijänsä paras teos. Mutta vaikealta tuntui kuvitella suomenkielen saavan oikeutta osakseen sellaisessa kielten Baabelissa kuin olympialaisten Lontoo. Toisin kävi ja tulivat taas mieleen vanhat klassilliset sanat: kyllä se ymmärtää suomenkielen, joka kuulee kaikkein mielen!

Aale Tynnin nimi tunnetaan jo kylä kautta maan ennen kaikkea runoilijana, mutta myös arvoistettuna kriitikkona. Minun on nöyrästi tunnustettava, että arkkitehti Lindegrenin nimi minun näköpiirissäni on jäänyt alan suurimpien varjoon kun taas hänen ammattitoverinsa Ilmari Niemeläinen on tuttu nimeltään jo vuosien takaa. Mahataneekohan yksikään olympialaisiin saapuvista urheilijoista voida kehua samanlaisella saavutuksella henkisissä kilpailuissa kuin Niemeläinen? Sillä Niemeläinen on sama herra, joka jälleen lähtee Suomen kerroshyppyedustajana Lontooseen. Tässä mies, josta voi sanoa, että hän itsessään toteuttaa Hellaan perinteet: terve sielu terveessä ruumiissa! (Kemi saa siis ilmeisesti ainakin ajanmukaisen urheilukeskukseen) Kalervo Tuukkanen on jo tunnet-

tu yli Suomenmaan, kun taas toinen säveltäjä, Englund, kunniamaininnan saaja, on vähemmän tunnettu. Heikki Asunnan saatua näin huomattavan kunniamaininnan työstään tulee tässä mieleeni kaikki se tuomitseva kritiikki, mitä häneen viime vuosina on kohdistettu. Muistupuja mieleen sekkin keskustelutilaisuus kolme vuotta sitten Oulussa, jossa tšekäläinen kollega yritti riistää häneltä kaikki oikeudet runoilijan titteliin!

Immettelystä on herättänyt Väinö Aaltonen jääminen palkinnoita, sillä hänen keihäänheitäjänsä — mallina Matti Järvinen — pidettiin asiantuntijainkin mielestä varsin hyvänä työnä, Olympialaisiin siis Iso-Matti osallistui, kuten hän täällä puolen vuosi sitten liikkueensa leikkisästi huomauttikin, mutta entistä heikommalla tuloksella. Lieneekö nyt sitten niin, että kuvanveistossa urheiluaiheet, jotka näissä kilpailuissa yksinomaan tulevat kysymykseen, ovat suositumpia aina klassillisten olympialaisten ajoista lähtien kuin muilla taiteen aloilla. Tämähän selvittäisi myös kilpailun ankaruuden, olkoonkin, että se mahdollisesti voitaisiin käsittää muiden suomalaisaavutusten väheksymiseksi. Näitä asioita on täältä käsin vaikea arvioida, mutta moista väitettä sellaisenaan en uskaltaisi allekirjoittaa. Iloitkaamme tapahtuneesta vilpittömin mielin!

Panu.